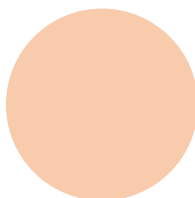
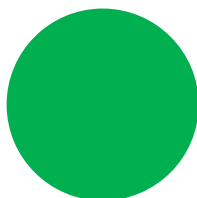
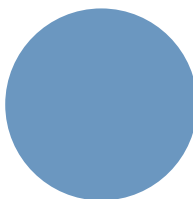
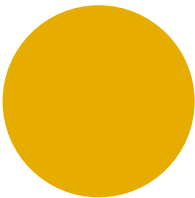
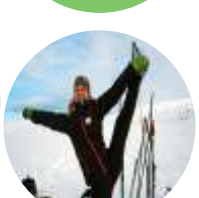
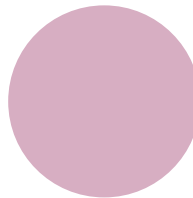

Årsrapport

Kjære alle medlemskommuner - vel overstått nok et godt friluftsår!

I noen sammenhenger så er det slik at flere kokker blir mer søl – men i friluftsrådet så er det så absolutt ikke slik! 2018 var det året vi gikk fra to til tre heltidsansatte, noe vi merker godt!

Vi har veldig mange flotte og spennende prosjekter og tilbud i alle våre kommuner, tiltak som er med på å skape godt omdømme, bolyst, trivsel og verdiskapning for hele regionen. Dette er ikke ting som kommer rekende på en fjøl, det er planlegging, gjennomføring, engasjement og kompetanse satt i system.

Når man i tillegg sper på med lokal frivillighet, engasjerte kommuneansatte og politisk velvilje til å jobbe for mer og bedre hverdagsfriluftsliv, da lykkes vi – og lykkes godt!

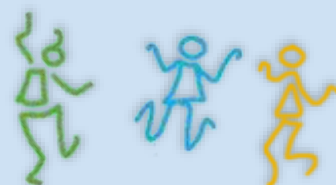
Med en ny og mer mobilvennlig hjemmeside så håper vi at informasjon om hvem vi er, og hva vi gjør når flere, slik at flere kan få kjennskap til hva som skjer innen friluftsliv i hele regionen!

Tusen takk for det gode året 2018 – og til lykke med friluftsåret 2019!

Friluftshilsen

Mona Pedersen

Styreleder

FORSIDEFOTO: Tine Marie Hagelin, Maja Sjøskog Kvalvik, Mona Pedersen

REDAKTØR: Ishavskysten friluftsråd

LAYOUT: Ishavskysten friluftsråd

TRYKK: Rådhustrykk i Tromsø

DISTRIBUSJON: Denne publikasjonen sendes til samarbeidspartnere og medlemskommunene

Innhold

Ishavskysten friluftsråd - ditt friluftsråd	4
Friluftsåret 2018	5
Læring i friluft	6
Friluftsskoler	8
Turhefter	10
Skilting på Vannøya	11
Karlsøy turkartpakke	12
Lyngen og Tromsø turkartpakke	13
Statlig sikra friluftslivsområder	14
Infotavler Karlsøy	16
Ren Kyst	17
Kaldslettstien	18
Skilting og merking Tromsø	19
Ti på hjul	20
Friluftsamling , Ut og plukk og ordførertur	21
Utstyrsbaser	22
Media og høringsuttalelser	23
Friluftsliv - fordi innbyggerne fortjener det	24
Regnskap 2016	26
Oppsummering regnskap	29
Samarbeid gir resultater	30
Bli kjent med friluftsrådet	31

Følg Ishavskysten
friluftsråd

125 barn og unge har lært om friluftslivets gleder i 2018.

10

Hils på vårt engasjerte skolenettverk i *Læring i friluft!*

8

Fullspekket med turmuligheter i nytt turkart for Karlsøy kommune!

14

Tromsøs populære fjelltopper blir merket etter den nasjonale standarden.

15

Din kommune er medlem av Ishavskysten friluftsråd som er et interkommunalt samarbeidsorgan. Ishavskysten friluftsråd er et kompetansesenter for friluftsliv i regionen og ivaretar friluft oppgaver som er av lik karakter i våre medlemskommuner Balsfjord, Karlsøy, Lyngen, Storfjord og Tromsø. Vårt mål er at friluftsliv skal være en naturlig del av hverdagen for alle innbyggerne i våre medlemskommuner - uavhengig av alder, kjønn, nasjonalitet eller funksjonsnivå.

Medlemskommunene har et samlet landareal på 7462 km² og nær 84 000 innbyggere. Friluftsrådet ble etablert i 2007.

I 2018 var arbeidsfordelinga i administrasjonen slik:

Daglig leder (100 %):
Tine Marie Valbjørn Hagelin

Prosjektleder Læring i friluft (100 %):
Toril Skoglund (startet 1.juni 2018)

Prosjektleder og rådgiver friluftsliv (100 %):
Maja Sjøskog Kvalvik

Ishavskysten friluftsråd arbeider spesielt med:

- * Læring i friluft
- * Friluftsskoler
- * Tilrettelegging i friluftslivsområder
- * Turkart og turkort
- * Tilgjengelighet for funksjonshemmede i friluftsområder
- * Friluftsliv i et folkehelseperspektiv
- * Kartlegging og verdsetting av friluftsområder
- * Lavterskel aktivitetstilbud til barn og unge, funksjonshemmede, eldre og nye landsmenn
- * Statlig sikring av friluftsområder
- * Informasjonsarbeid om friluftsliv

Styret

KARLSØY	Mona Pedersen (Felleslista) - leder	Vara: Liv Harriet Skogvold (SV)
LYNGEN	Bente Rognli (Ap)	Vara: Renate Hansen (Tverrpolitisk liste)
BALSFJORD	Leif Petter Lieng (Ap)	Vara: Lisbeth Eriksen (Høyre)
STORFJORD	Kåre Eriksen (Tverrpolitisk liste)	Vara: Kasper Holmen (MDG)
TROMSØ	Ragni L. Ramberg (AP) - nestleder	Vara: Marta Hofsøy (AP)
TROMSØ	Stein Valkoinen (SV)	Vara: Gunhild Johansen (SV)
TROMSØ	Jens Ingvald Olsen (Rødt)	Vara: Elin Jørgensen (Rødt)

FRILUFTSÅRET 2018

Alle gode ting er tre. Året startet med en spennende stillingsutlysning hvor vi søkte om en prosjektleder som skulle lede det nasjonale skoleprosjektet *Læring i friluft* i våre medlemskommuner. Vi ønsket å bidra med vår friluftskompetanse for å skape enda mer fysisk aktivitet i skolehverdagen i samarbeid med skolene. Til den viktige jobben fikk vi en dreven, faglig dyktig, engasjert og entusiastisk dame fra Hamarøya. Toril Skoglund takket ja til stillingen i friluftsrådet og med seg i tursekken hadde hun 20 års arbeidserfaring innen friluftsliv og folkehelse fra Troms fylkeskommune, frivillig arbeidserfaring fra Troms Turlag og stor kunnskap om friluftslivet i Troms. En bedre prosjektleder og kollega kunne vi ikke fått! Alle gode ting er tre, og nå kunne vi jobbe med tredoblet styrke for friluftsliv i våre medlemskommuner. Samtidig som Toril startet hos oss i juni, gikk vår flinke friluftsrådgiver Maja ut i mammafermisjon. Nå ventet andre viktige arbeidsoppgaver på Maja. Så ut året holdt daglig leder Tine Marie fortet sammen med vår nye kollega Toril, og etter kun få uker var hun godt inne i arbeidsoppgavene sine.

Varierte friluftsprosjekter og stor satsning på friluftsliv og fysisk aktivitet i skolen. Ingen dager er like i friluftsrådet og arbeidsoppgavene er varierte og spennende. I 2018 satset vi for fullt på skoleprosjektet *Læring i friluft* med Toril som kaptein. *Læring i friluft* er et nasjonalt prosjekt som er utviklet av landets friluftsråd i samarbeid med Friluftsrådernes Landsforbund, hvor hovedmålet er å skape mere og bedre uteundervisning som en naturlig del av skolehverdagen. Samtlige barneskoler i våre fem medlemskommuner ble invitert til å være med, og på oppstartsmøtet i september hadde vi alt med oss 16 påmeldte (og kjempeengasjerte!) skoler. For en pangstart på prosjektet!

I 2018 var også året vi startet jobben med å skilte og merke turstier i Tromsø kommune. En omfattende, spennende og viktig jobb. Vi valgte oss ut Store Blåmann, Rødtind og Buren på Kvaløya. Fjelltopper som alle er populære, har stor slitasje og et like stort behov for tilrettelegging. I samarbeid med kommunen, Fjellsportgruppa i Troms Turlag og byggfaglinja på Kvaløya VGS har vi kloppa, skiltet og vardet stiene. Det gjenstår enda en del før vi er ferdige, så denne artige jobben fortsetter i 2019.

Ny mobilvennlig hjemmeside og nytt TellTur-ansikt. Vår data-tekniskeekspert Maja har gjort en stor jobb med å oppdatere hjemmesiden vår og gjort den mobilvennlig. I disse mobiltider er dette en av våre viktigste plattformer, så dette var et stort løft for oss. Ikke nok med det. TellTur, friluftsrådernes egen elektroniske turregistreringsportal, fikk et velfortjent løft og

Maja sørget for at alle kommunenes trimpostkasseturer ble overført til det nye systemet. Det første året med den nye plattformen hadde vi 2784 tur-registreringer, så det var en god start og viste oss at systemet var anvendelig for brukerne. Knirkefritt har det ikke vært å gå over til et nytt system, men vi fikk god hjelp av FL og Avinet underveis.

Trimturene i Storfjord, Balsfjord og Karlsøy fikk i 2018 et velfortjent løft da vi i samarbeid med medlemskommunene og Balsfjord Turlag lagde nye turhefter for alle turene som er med i kommunenes TellTur. Fagtrykk Ide designet heftene, og de ble rett og slett superflotte og oversiktlige. Tilbakemeldingene har vært utelukkende positive og det begynner alt å bli tomt for eksemplarer.

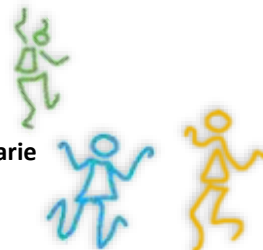
Vi har selvsagt arrangert friluftsskoler i alle medlemskommunene i 2018 også. Friluftsskolene er en ubetinget suksess som oser av uteglede, mestringsfølelse og fysisk aktivitet! 6 friluftsskoler med 125 elever ble arrangert i fellesferien i 2018, i tett samarbeid med kommunene og frivilligheten. Målet er å gi elevene grunnleggende friluftsferdigheter på en lystbetont, sosial og inkluderende måte. «Blir det friluftsskole til neste år også?» spørres det om på hver avslutning. Og vi svarer selvsagt: JA!

Å jobbe med friluftsliv i nord er rett og slett en drømmejobb. Å jobbe med friluftsliv sammen med medlemskommunene og deres ivrige og dedikerte lag og foreninger gjør jobben vår til en fornøyelighet. Sammen med medlemskommunene og frivilligheten har vi kunnet gjennomføre en imponerende rekke med friluftsprosjekter rundt om i kommunene. Uten frivilligheten hadde ikke friluftsrådet kunne jobbe slik vi gjør i dag. Den fantastiske jobben som utføres av frivillige personer er rett og slett helt avgjørende for at vi kan gjøre vår del av jobben, og vi er så takknemlige for alt dere gjør for fellesskapet. Tusen takk for samarbeidet og for at dere er til!

2018 var et spennende og godt år for friluftsrådet. Vi hadde mange fine turer, arrangementer og møter med innbyggerne i medlemskommunene våre i året som har gått, og vi gleder oss alt til enda et år i samarbeid med medlemskommunene og deres ansatte og innbyggere.

Vi sees ute i det fri!

Friluftshilsen Toril, Maja og Tine Marie

Læring i friluft

– forsterket satsing på skolen!

Ishavskysten friluftsråd ønsket å satse sterkere på barn og unge, og ansatte ny prosjektleder i 2018 som skulle jobbe med *Læring i friluft*. Denne satsingen sammenfalt med Stortingets vedtak om å ha mål om minimum en time fysisk aktivitet hver dag i skolen, og var et godt utgangspunkt for etablering av skolenettverket *Læring i friluft*.

Oppstartsmøte

Nettverket hadde oppstartsmøte i september. I forkant hadde friluftsrådet etablert kontakt med skolenes ledelse, deltatt på ledermøter og presentert friluftsrådets tilbud til skolene. Med forankring i skolens ledelse, melde 16 skoler fra Tromsø, Karlsøy, Balsfjord og Lyngen seg inn i nettverket. Dette er vi svært godt fornøyd med, da målsetningen var å få med 13 skoler. Lokalavisen iTromsø hadde innlegg om *Læring i friluft* i forkant av oppstartsmøte.

I første omgang har nettverket konsentrert om barneskoler (trinn 1-7), men målsetningen er også å få med ungdomsskolene. Målet med skolenettverket er kompetanseheving og kunn-

skapsdeling. Det skal skape dialog, fremme erfaringsutveksling samtidig som det skal gi refleksjon over egen praksis. Nettverksarbeidet skal også resultere i egen handlingsplan for hver skole. Nettverket eies av skolene og ikke av den enkelte lærere. Lærerne som representerer skolen i nettverket, har ansvar for videreformidling av kunnskap på egen skole. Friluftsrådet leder skolenettverket, og dekker skolens deltakelse i nettverket, unntatt vikarutgifter.

I tillegg til nettverkssamlinger, en per semester, tilbyr friluftsrådet kurs, materiell, og vil i samarbeid med skolen kartlegge skolens ute- og nærmiljø relatert til *Læring i friluft* (stedsbasert læring) og en time fysisk aktivitet per dag. Før oppstartsmøtet i september, gjennomførte friluftsrådet en enkel kartlegging av skolene med hensyn til skolens status og behov i forhold til å ta klasserommet ut.

Nettverkssamling

I løpet av oppstartsmøte ble årsplan for 2018/2019 satt. Den viste en todagers nettverkssamling i Skibotn med tema astronomi + nettverksbygging i oktober 2018, snøformkurs i februar 2019 og nettverkssamling i april 2019. Samlingen i Skibotn ble svært vellykket, og de deltagende skoler viste et stort engasjement og god interesse for *Læring i friluft*.

Øverste bilder: Engasjerte lærere fra 16 ulike skoler i Balsfjord, Lyngen, Karlsøy og Tromsø møtes til første nettverkssamling på feltstasjonen i Skibotn i oktober. Her lærer de om stjerner og nordlys, lager mat på bål og jobber med egne handlingsplaner. Stemningen og motivasjonen var på topp !

Nederste bilder: Første møte mellom skolene og friluftsmøtet på oppstartsmøtet på Holt, Tromsø i september. Alle foto: Toril Skoglund

Skolene presenterte sine behov for kompetanseheving og kom med opplysninger for hvilke tema de selv kan bidra med i nettverket. Mange av skolene har verdifull kompetanse som med fordel kan deles med flere. På samlingen var det lagt opp til selvhushold, og lærerne måtte lage måltidene selv. To av måltidene ble til på bålet, og nyttig kunnskap om bålrensning i forhold til matlaging ble erfart. Torsten Aslaksen, fysikkprofessor og nordlyseksper, hadde en inspirerende kveldsforelesning i astronomi. Forelesningen begeistret, og var nyttig fordi den også kunne knyttes opp mot læringsmålene.

En viktig del av samlingen var at skolene skulle få tid til å arbeide med sin handlingsplan for *Læring i friluft*. Mange av skolene ønsker seg en bedre struktur på uteskolearbeidet, derfor prioriteres arbeidet med et styringsdokument. I en travel skolehverdag er det ikke like lett å sette av tid til planarbeid.

Snøforming

For å bidra til mer uteaktiviteter om vinteren, ga friluftsrådet hver skole i nettverket et snøformsett. Det kan benyttes i mange skolefag, og gir både fysisk aktivitet og kan knyttes til kunnskapsmål i læreplanen. For å bli kjent med snøforming, og lære seg å bruke snøformene ble det satt opp kurs i snøforming i februar i 2019.

Oppsummering

Læring i friluft er kommet for å bli, og friluftsrådet satser videre med samlinger og kurs i 2019. Friluftsrådet jobber videre med finansiering av dette viktige arbeidet, som er med på å utjevne sosiale ulikheter i skolen, og bidra mer og bedre uteundervisning i hverdagen.

FRILUFTSSKOLER

Lavterskel og rimelig friluftstilbud til barn og unge i fellesferien.

Glade barn på friluftsskole i høstferien i Skulsfjorden.

I 2018 har vi arrangert friluftsskoler i alle våre medlemskommuner for 4 året på rad. Og gjeitt om at friluftsskolene har kommet for å bli! For mer uteglede, mestringsglede, og friluftsglede skal man lete lenge etter. Ishavskysten friluftsråd har samarbeidet med kommunene og lag og foreninger for å tilby barn og unge noen skikkelig artige friluftsdager i fellesferien.

Konseptet er utviklet av Friluftsrådenes Landsforbund og Den Norske Turistforening, og målet er å gi deltakerne lystbetont introduksjon til friluftsliv.

I **Balsfjord** ble friluftsskolen arrangert sammen med BULA-huset. 12 elever var med på friluftsskolen over hele fem dager i juni.

I **Karlsøy** ble friluftsskolen arrangert sammen med Karlsøy kommune. 17 elever var med på friluftsskolen over tre dager i august.

I **Lyngen** ble det arrangert friluftsskole i slutten av juni sammen med Lyngen Frivillighetssentral med 11 elever i 4 dager.

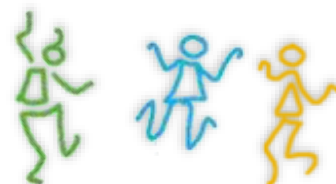
I **Storfjord** ble det arrangert friluftsskole sammen med Storfjord kommune og Vestre Storfjord Lysløypelag. 32 elever var med på friluftsskolen over fire dager i juni.

I **Tromsø** arrangerte vi vår andre vinterfriluftsskole i vinterferien for 27 ivrige elever ute i Skulsfjorden på Kvaløya. I tillegg arrangerte vi friluftsskole i høstferien for 26 elever over tre dager i Skulsfjorden i samarbeid med Tromsø kommune.

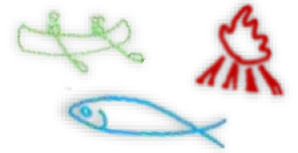
En stor takk til alle våre flinke, dedikerte og iherdige samarbeidspartnere for enda et år med flotte friluftsskoler!

Obligatoriske temaer på alle friluftsskolene

1. Allemannsrett og ferdselskultur
2. Kartforståelse
3. Raste- og leirplass
4. Tur eller ekspedisjon

FRILUFTSSKOLEN

Nye turhefter fullspekket med varierte turopplevelser!

Nå har de skilte og merke turstiene som er med i Storfjord, Balsfjord og Karlsøy kommune sine turkonkurranser fått hvert sitt eget flotte turhefte. Heftene viser på en inspirerende måte alle de flotte, varierte og spennende turene som kommunene har å by på. Samtlige turer er lagt inn på TellTur slik at kommunene kan hente ut statikken fra årets sesong på en enkel måte, uten å måtte gå gjennom alle turbøkene. Hvert turmål har fått et kart, turbeskrivelse, bilder og gradering. Med andre ord: alt man trenger av informasjon før man legger ut på tur.

Heftene er sendt ut til alle husstandene i de respektive kommunene, samt at de ligger tilgjengelig på rådhus, bibliotek, helsehus etc. Heftene kan også lastes ned fra vår hjemmeside.

Ny mobilvennlig hjemmeside og ny TellTur-side

I 2018 oppdaterte vi hjemmesiden vår med et brukervennlig og fint design, og fikk den tilpasset mobil. Det er kanskje vår viktigste kommunikasjonsflate, så det var et stort og viktig løft for oss. I tillegg fikk TellTur ny hjemmeside som ble lansert sommeren 2018, som man nå også kan bruke på Norgeskart-appen.

I 2018 var det 2784 unike TellTur-brukere i fire av våre medlemskommuner.

I Storfjord var det hele 829 brukere

I Karlsøy var det 690

Lyngen kom på en god tredje plass med 433 brukere, etterfulgt av Balsfjord med 424 brukere.

I tillegg har Barnas Turlag brukt TellTur til sine Turbo-turer, og der var det 398 brukere. Ti på hjul-konkurransen hadde 10 brukere som registrerte seg elektronisk.

Foto: Frank Giæver Larsen

Idjeflen og friluftsrådet Frank Giæver Larsen ute på Vannøya har satt opp nesten alle de nye skiltene! Foto: Tine Marie V. Hegelin

Vannøya er skiltet og merket etter den nasjonale merkestandarden!

I tett samarbeid med engasjerte, lokalkjente og aktive ildsjeler på Vannøya har friluftsrådet kjøpt inn start og toppskilt til en rekke stier på den vakre og ville Vannøya. Skiltene er laget av Grafika og oppfyller den nasjonale merkestandarden for turstier.

Ivrige innbyggere på øya har montert skiltene og resultatet har blitt veldig bra. Tusen takk for flott og iherdig innsats til alle ildsjelene på Vannøya!

Målsetting med tiltaket

- * Vi ønsker å skape et helhetlig inntrykk av turmulighetene på Vannøya med like skilt som oppfyller kravene i merkehåndboka.
- * Gi tydelig og korrekt informasjon til turgåerne slik at de vet hvor stien starter, gradering av turen og kilometer. Dette er viktig info for at den enkelte kan gjøre en trygg vurdering de har ferdigheter

Det ble satt opp startskilt og toppskilt til:

Skarbruna
 Skipsfjorden
 Susannabakkollen
 Vanntinden
 Indianeran
 Torstinden
 Algostinden
 Kvalkjeften
 Durmålshaugen
 Tvinnaren
 Flyvatnet
 Svartvatnet
 Vikanakken
 Gamhaugen
 Legda

Nye klopper i Nordeiddalen på Reinøya

Nå har stien inn til den populære gapahuken i Nordeiddalen på Reinøya fått klopper på de våte partiene over myrene. Friluftsrådet dekket materialkostnadene og Stakkvik Idrettslag gjorde jobben med å bygge kloppe og legge dem ut. Takk for flott samarbeid til alle de flinke folka i Stakkvik IL!

Foto: L. M. Dill

Turkartpakke Karlsøy

Splitter nytt turkart fullspekket av turmuligheter!

I tett samarbeid med Karlsøy kommune og engasjerte turfolk har Ishavskysten friluftsråd laget et nytt turkart (1: 50 000) over Karlsøy kommune. Sammen med turkartet følger et flott hefte med informasjon om Karlsøy som turdestinasjon.

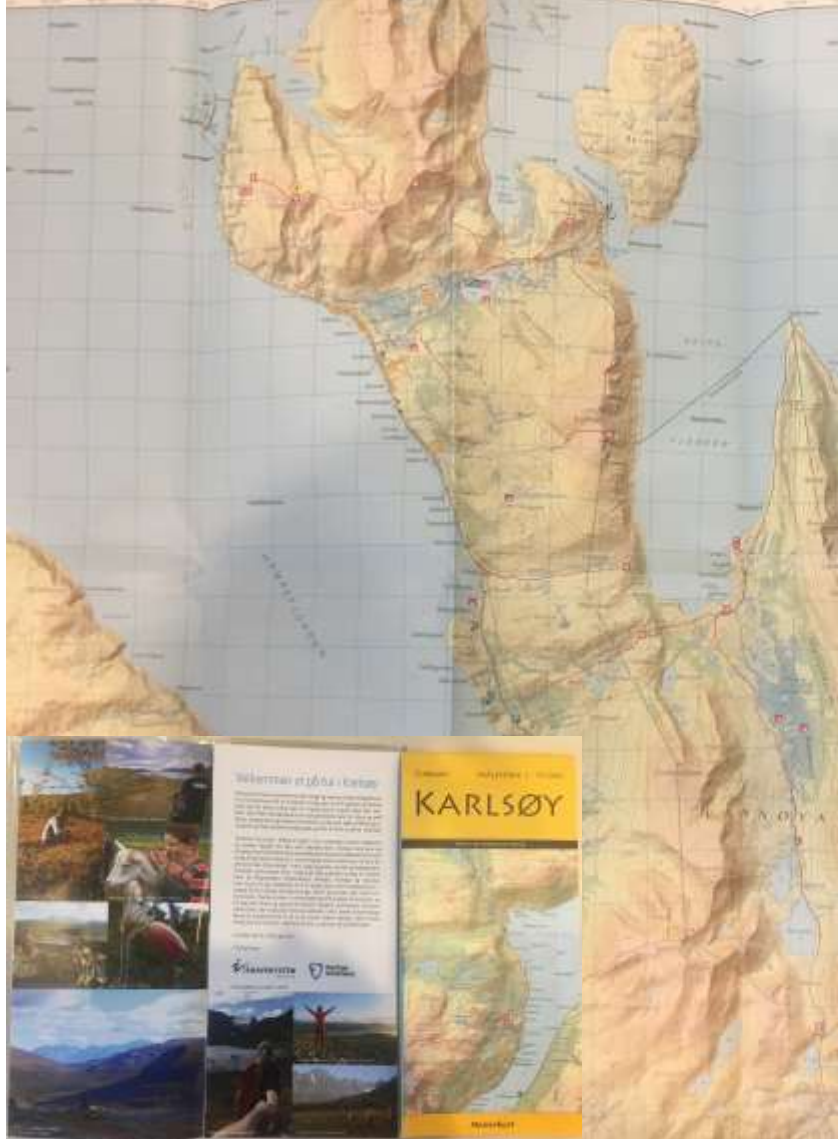
Samarbeid gir resultater

Etter 1 års prosjektarbeid sammen med Karlsøy kommune og frivillige turfolk er nå turkartet ferdig. Turkartpakka består av et turkart i 1: 50 000 på vannavstøtende papir og en kartmappe med info om kommunen og turer.

Å lage et turkart hvor alle kommunens merkede turer er tegnet inn på kartet er et møysommelig arbeid, og det hadde ikke vært mulig å få dette til uten frivillighetens ivrige, engasjerte og flinke folk. Engasjerte turfolk har lagt ned et imponerende antall timer i å logge alle stier og løyper i kommunen med GPS, som har lagt grunnlaget for dette kartet. Friluftsrådet, de frivillige og Karlsøy kommune lagde oversikten over alle friluftselementene for kommunen som må med i kartet, i tillegg til å kvalitetssikret arbeidet underveis sammen med MesterKart.

Da kartet var ferdig sent på året ble det ikke sendt ut til alle husstandene i kommunen. Det gjøres våren 2019 når tursesongen starter. Da skal alle husstandene få hvert sitt gratis eksemplar. Turkartene skal også selges

En **ENORMT** stor takk til alle som bidro med sporlogger til turkartet: Frank Giæver Larsen og gjengen fra Vannøya, Siv Ditlefsen som løp rundt over hele kommunen med GPS, Astrid Oksavik, Leif-Wiggo og Wibeke Ditlefsen og på Reinøya, Svein Egil Haugen på Karlsøya, Bertil Birkeland og Franziska Wentzlaff i kommunen, Angelika Renner og mange, mange flere for uvurderlig innsats med innsamling av sporlogger.

hos Troms Turlag, Visit Tromsø, og på rådhuset i Karlsøy. Inntektene går direkte tilbake til kommunen i form av ulike friluftsprosjekter.

Prosjektet er finansiert av spillemidler og friluftsrådets egne midler.

Å merke turstier er et billig folkehelseiltak og et viktig forarbeid før turkartet kunne lages. Foto: Tine Marie V Hagelin.

Turkart Lyngen og Tromsø

Allerede før turkartet for Karlsøy ble ferdig gikk vi i gang med prosjekteringa av tilsvarende turkart for Tromsø og Lyngen. Ja, for hvorfor skal ikke de også ha et like bra og oppdatert turkart for sine friluftsområder? Vi søkte om spillemidler til begge kartene og vi var så heldige å få tilsagn på Tromsøkartet på første forsøk!

Vår nye kollega Toril har jobbet litt fra kontorpulten sin med å få en oversikt over alle stier og friluftselementer som skal med på de to turkartene. Inne på Norgeskart ligger det mye informasjon som må kvalitetssikres før vi kan gå i gang med å sporlogge ute i felt. I 2019 skal vi komme oss ut av kontoret og ha møter med turfolk i kommunene og starte den suverene jobben med å gå opp merka og umerka stier med GPS.

Målet er at turkartet for Tromsø er ferdig før jul 2020 og turkartet for Lyngen før jul 2021.

Over: Den merke turstien opp til spektakulære Vassinden skal med på det nye kartet for Tromsø kommune. Foto: Tine Marie V Hagelin

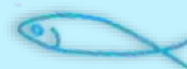

Under: Hytter, gapahuker, fiskeplasser mm skal med på turkartene. Her besøker daglig leder Tine Marie Hagelin den fine Sjøllihytta i Kvalvikdalen i Lyngen. Foto: Ishavskysten friluftsråd

Lomvasshaugen er en av de mange skilta turene på Ringvassøya. Foto: Tine Marie V Hagelin

Statlig sikra friluftslivsområder

Det er 13 statlig sikra friluftslivsområder i våre medlemskommuner, som eies enten av staten, kommunen eller gjennom servituttavtale på privat grunn. Områdene er kjøpt opp enten med 100 % eller 50 % statlige midler, og gjennom dette sikret for at allmennheten skal kunne drive et allsidig friluftsliv i områdene.

I alle områder unntatt de i Tromsø kommune har friluftsrådet bistått kommunene med å skrive nye, eller revidere eldre forvaltningsplaner for områdene. En godkjent forvaltningsplan er nødvendig for å kunne søke tilretteleggingsmidler, som kan dekket opptil 100 % av statlige midler. Vi har også hjulpet kommunene med å søke midler, og rapportere på utført arbeid.

I 2018 ble det gjennomført tiltak i følgende statlig sikra friluftslivsområder:

Sandørneset, Storfjord kommune

Vakre Sandørneset er Storfjord kommune sitt aller første statlig sikra friluftslivsområde. Det ligger idyllisk til nede på neset på Elvevoll, og er mye brukt av både lokale og regionale folk. I 2018 fikk det et velfortjent løft med såkalt «grunnleggende tilrettelegging» i form av parkeringsplass, HC-toalett, permanente og trygge sittegrupper med bål plass og starten av en rullestol vei. Arbeidet er utført av både lokale ildsjeler i Vestre Storfjord Lysløypelag, innleid arbeidskraft fra BAKS og fra kommunens egne dedikerte ansatte. Resultatet har blitt enormt flott!

Juksavatn, Balsfjord kommune

Juksavatn i Strupen er et av Balsfjord kommunes mest brukte friluftsområder, og i 2018 fortsatte vi tilretteleggingen. Vi fikk tilskuddsmidler til å kjøpe inn en HC-flytebrygge og klopplagge de våte partiene på nordøst-siden av vannet. Kloppene ble lagt ut på flott vis av Strupen utviklingslag i løpet av sommeren, og det har gjort turen rundt vannet mye bedre for turfolket. Flytebrygga var det større utfordringer med, og da vi ikke fikk inn tilbud fra en entreprenør til å bygge flytebrygga måtte vi utsette tiltaket til 2019 når friluftsrådet har større kapasitet til å følge det opp. I tillegg ble det bygd en flott gapahuk nede på Langnesodden av Strupen utviklingslag.

Skrivarholmen, Balsfjord kommune

I Malangen ligger et tilrettelagt friluftsområde ukjent for mange, men slett ikke for elevene ved Sand skole. I en årrekke har skolen brukt friluftsområdet til sine uteaktiviteter, hele året. Med godkjent forvaltningsplan kan man søke om tilretteleggingsmidler slik at området

kan gjøres rullestolvennlig. I 2017 startet jobben med å tilrettelegge en rullestolvei fra veien, og ned til friluftsområdet. Dette skulle egentlig ferdigstilles i 2018, men da veien ikke tilfredstilte rullestolkra-vene må jobben ferdigstilles etter at snøen har gått i 2019. Resultatet ser lovende ut, og en slik rullestolvei er et viktig tiltak for å tilgjengeliggjøre friluftsområdet for flere brukergrupper.

Hva er statlig sikring?

Norge er rikt på naturområder, men vi er avhengig av at områdene er tilgjengelige for oss. Allemannsretten sikrer rett til fri ferdsel i skog og mark, men den kan ikke hindre at for eksempel nedbygging gjør områder ubrukelige til friluftsliv. I enkelte tilfeller kjøper det offentlige opp verdifulle områder, for å sikre dem som friluftslivsområder. Sikring av områder for friluftsliv innebærer at det offentlige skaffer seg råderett over arealer ved erverv av eiendomsrett, eller ved avtale om varig bruksrett (servituttavtale). Miljødirektoratet forvalter statens økonomiske virkemidler til dette formålet. De statlige midlene tildeles kommuner og interkommunale friluftsråd.

Sikrede friluftsområder i medlemskommunene

Balsfjord kommune

- Skrivarholmen (kommunalt eid)
- Strupen/Juksavatn (kommunalt eid)
- Hjertøya (statlig eid)

Karlsøy kommune

- Haugland gård (kommunalt eid)

Lyngen kommune

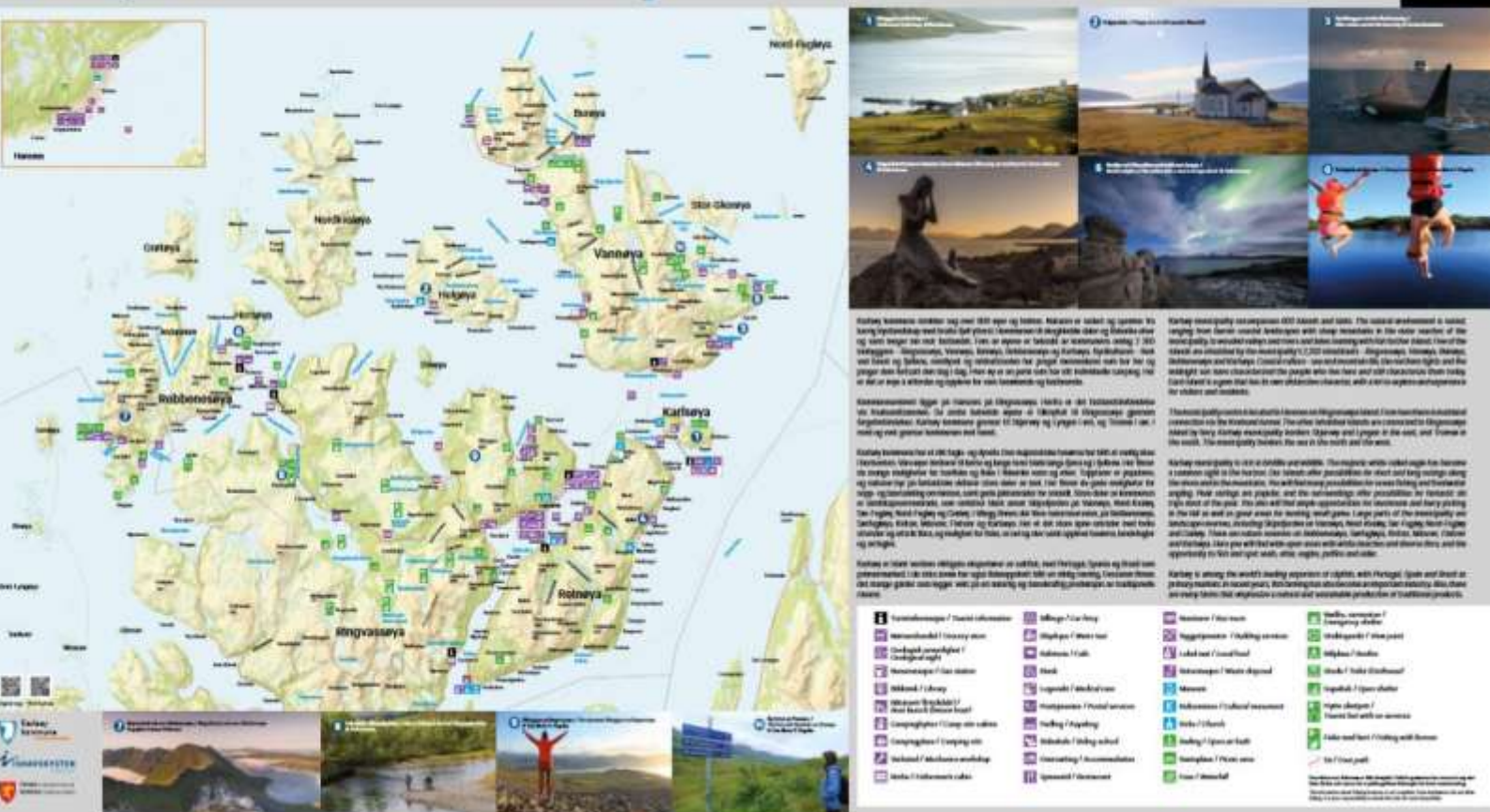
- Sandvika (privat, sikret gjennom servituttavtale)
- Årøya (kommunalt eid mellom Lyngen, Kåfjord og Storfjord)

Storfjord kommune

- Sandørneset (statlig eid)

Tromsø kommune

- Tromsdalen I (kommunalt eid)
- Tromsdalen II (kommunalt eid)
- Straumhella (kommunalt eid)
- Sydspissen (kommunalt eid)
- Fagereng (kommunalt eid)
- Telegrafbukta/Folkeparken (kommunalt eid)

I samarbeid med Karlsøy kommune, Reiselivsprosjektet Troms Arctipelago og reiselivsbedrifter i Karlsøy har friluftsrådet utarbeidet og produsert informasjonstavler som er montert opp ved de mest sentrale og trafikkerte plassene i Karlsøy kommune. Målet med prosjektet er å vise de uendelige mulighetene Karlsøy kommune har å by på.

Tavlene inneholder informasjon om:

- ⇒ Geografi: Oversiktskart over bygder, veier, fergekai osv.
- ⇒ Friluftsliv og natur: turstier av forskjellig vanskelighetsgrad, lysløyper, strender, fiskeplasser, gapahuker og annen relevant info.
- ⇒ Serviceinstitusjoner: butikker, bensinstasjon, legevakt, rådhus, parkeringsplasser etc.
- ⇒ Bedrifter som overnatting, matprodusenter, byggmestere, verksted osv.

Tavlene er satt opp på:

- Åbones
- Hansnes fergekai (Ringvassøya)
- Mikkelvik (Ringvassøya)
- Bromnes (Reibbenesøya)
- Skåningsbukta (Vannøya)
- Fergekaia på Karlsøya
- Stakkvikka (Reinøya)

Foto: Tine Marie V Hagelin

Langsundstiene har fått nye starttavler

Rett bak Hansnes i Karlsøy kommune er det merket og skiltet et stinett som er oppkalt etter den gamle handelsruta over fjellet fra Hansnes til Grunnfjord. Her kan man oppleve et av kommunens flotte friluftsområder på de godt merka stiene som tar en både fra Hansnes til Grunnfjord, til foten av Blåfjell og opp til Storheia. Ikke overraskende er dette et veldig populært turområde både sommer som vinter, med fine lavterskelturer som går langs de merka stiene.

Friluftsrådet designet og trykket opp starttavla til Langsundstiene på vegne av kommunen, og de er plassert på startstedene til stinettet.

"Rydd rommet ditt" sier alltid de voksne, og det er greit, for det er mit eget rot.

Men så kommer jeg til favorittfjæra, og så må jeg rydde her også, etter voksne som jeg ikke kjenner engang?

Skjerp dere!

Ren Kyst- mot en renere kyst uten søppel

Tromsø kommune med prosjektleder Bo Eide har siden 2011 drevet strandryddeprosjektet Ren Kyst, med hovedfokus på kysten i Tromsø og Karlsøy. Dette i godt samarbeid med kommuner, Fylkesmannen i Troms, frivillige og andre. For å tilpasse seg en finansieringsordning fra Miljødirektoratet ble prosjektet i 2015 overtatt og administrert av Ishavskysten friluftsråd, og prosjektområdet ble utvidet til medlemskommunene Tromsø, Balsfjord, Lyngen og Karlsøy. I 2018 fortsatte prosjektet, og har nå blitt godt etablert i regionen, og vi ser en økt innsats fra år til år.

Aktiviteten var svært høy i år, med nær 100 ryddeaksjoner i Tromsø og Karlsøy. Remiks har håndtert nær 40 tonn marint avfall for Ren Kyst i år, og nær 10 tonn er levert til Perpetuum, fra andre ryddeinitiativ. Friluftsrådet sto for en felles ryddeaksjon på Tønsnes i mai, og det ble gjennomført workshop i søppelkunst for barn på FrittFram, begge med mange deltakere.

Det er ryddet fra Tromsø sentrum til Flatvær nord for Nordkvaløya, med særlig stor innsats på Helgøya, Karlsøya og øyene vest for Kvaløya. Det ligger en enorm felles innsats bak alle disse timene med rydding, organisering og transport, samt alle de andre tingene rundt.

Det aller meste er gjort på dugnad fra en lang lang rekke flinke mennesker, men transport og håndtering koster uansett, og vi hadde ikke fått til prosjektet uten finansiering fra Miljødirektoratet. Takk til alle for en fantastisk innsats, kysten vår er nå litt renere, og vi har nådd ut til mange med det enkle budskapet - ikke hiv ting i havet, for det blir ikke borte der, tvert imot, det skaper bare enda mer u håndterlige problemer der det ender opp.

Alle foto: Bo Eide

Kaldslettstien- regionens vakreste kulturlandskapssti

Bare et steinkast fra Tromsø sentrum ligger en av regionens best bevarte kulturlandskapsstier. Ovenfor Solligården på fastlandssiden snor vakre Kaldslettstien seg oppover et frodig kulturlandskap med blomsterenger, gamle bygninger og store bjørketrær. Hele stien er bygd for hånd mellom 1925 og 1930 av nybrottsmannen Alf Larssen.

Friluftsrådet inngikk i 2011 en 40 år lang forvaltningsavtale med grunneier om stien og bygningene langs stien. Avtalen gir friluftsrådet forvalteransvaret for den delen av eiendommen som er over Solstrandvegen, i alt 800 daa. I avtalen ligger det en forpliktelse og ansvar hos friluftsrådet, for å ivareta området kvaliteter og verdier i et friluftsperspektiv.

I handlingsplanen for 2018 hadde vi tre tiltak som skulle gjøres langs Kaldslettstien:

1. Sette opp infotavle ved starten av stien
2. Sette opp en gapahuk ved bålplassen
3. Befare Fjørtofthytta og søke midler om restaurering/bygging av ny hytte

Infotavle om Kaldslettstien

Friluftsrådet har laget infotavlen som skal stå i starten av Kaldslettstien. Den er klar for oppsetting når snøen går. Gapahuken som skulle settes opp ved bålplassen måtte på grunn av vanskeligheter med å få bygningsfolk utsettes til 2019.

Fjørtofthytta

Friluftsrådet har sammen med konservator Olav Austlid fra Troms fylkeskommune vært på befarings av bygningene på Kaldslettstien. Det var i hovedsak Fjørtofthytta som ble vurdert, for å ha et oppdatert grunnlag i forhold til en eventuell restaurering. Vi kom til den konklusjon at hytta kan fiskes på, men det vil koste en god del, og vi må ha kvalifiserte folk til å gjøre restaureringsarbeidet. Fjørtofthytta er spilt inn i kommunens plan for idrett og friluftsliv, og det vil søkes spillemidler til å finansiere restaureringa etter at prosjektplanen er ferdig utarbeidet i 2019.

Når det gjelder sommarfjøsene og de to buene kreves det enklere istandsetting. Austlid anbefalte at det søkes om støtte fra «Redningsplanken» for å gjøre et snarlig sikringsarbeid på alle bygningene.

For Fjørtofthytta sin del er det nødvendig med en større reparasjon. I første omgang må torvtaket av, da det gjør mer skade enn nytte. Torva holder på fuktighet og medvirker til skade på vegg.

Det er ingen tvil om at litt førstehjelp er nødvendig for å berge buene og Fjørtofthytta. Å gå opp Kaldslettstien er som å gå tilbake i tid, og en tur som virkelig anbefales. Alle foto: Toril Skoglund

Merking og skilting av toppturer i Tromsø

Tromsøs fjellverden er populær for både fastboende og tilreisende. Dessverre gjør det arktiske klima at vegetasjonen er sårbar, og det er viktig å hindre irreversibel slitasje på vegetasjonen når man planlegger trimaktiviteter. I handlingsplanen for 2018 ble det derfor bestemt at turstiene til Tromsdalstinden, Stor Blåmann og Buren skulle skiltes og merkes etter nasjonal standard, og kloppes der de er slitt eller kommer til å bli slitt. Skilting og merking er et sikkerhetstiltak, og et tiltak for å lede turgæerne den vei man ønsker.

I løpet av sommeren fikk vi meldinger om store terrengskader på turstien til Rødtind. Et annet svært populært nærturmål som brukes både av barnehager og skoler, i tillegg til befolkningen for øvrig. Vi endret derfor turmål, og gikk bort fra Tromsdalstinden til fordel for Rødtind. Turstien til Rødtind har friluftsrådet og kommunen jobbet med tidligere, hvor det er lagt klopper. Kloppene har tjent sin funksjon godt, men på grunn av en eksplosjonsaktig vekst i antall brukere av turstien har behovet for ytterligere klopping meldt seg.

Rødtind

Skilt og informasjonstavle vil bli montert til sommeren. Klopper er snekret og delvis lagt ut, det resterende vil legges ut og tilpasses når snøen er gått. Kloppingen er gjort i samarbeid med Kvaløya videregående skole.

Det er ingen tvil om at stien opp til Rødtind trenger klopper og tilrettelegging!

Store blåmann

Store Blåmann er et populært turmål, og en klassisk kveldstur om sommeren for mange. Dagens merking på Store Blåmann er ikke god, og det er stort behov for å merke opp ruta på nytt. Det var også behov for å legge flere klopper i fuktige partier. Remerking og klopping av turstien ble derfor startet opp i 2018, men ble ikke ferdig i tide før vinteren satte inn. Fullføring av arbeidet vil skje til sommeren. Da vil også skilt og informasjonstavle settes opp. Arbeidet på Store blåmann gjør friluftsrådet sammen med Fjellsportgruppa i Troms Turlag.

Det er viktig å huske å merke for både oppturen og nedturen.

Buren

Turstien til Buren har mange grunneiere, og friluftsrådet har slitt med å få kontakt med noen. Friluftsrådet har derfor søkt Tromsø kommune om hjelp for å for å få tillatelser i orden slik at tilretteleggingen kan gjennomføres. Dette har forsinket arbeidet, men hvis alt går i orden vil det bli klopping og oppsetting av tavle og skilt til sommeren. Turruta er merket fra før, men trenger litt oppfriskning.

Ivrig dugnadsgjeng bærer plank og maling opp stien til Store Blåmann.

Den idylliske stranda i Sandvika på Ørneshalvøya er en av de 16 turmålene i turkonkurransen og er godt tilrettelagt rullestol. Foto: Tine Marie V Hagelin

Turkonkurransen Ti på hjul i alle medlemskommunene

Selvsagt skal hjulbrukere ha sin egen turkonkurranse! Ti på hjul er ment som et alternativ til Ti på Topp og passer for alle som bruker hjul i hverdagen. Prosjektet har som mål å inspirere dere som bruker hjul i hverdag og ikke kan benytte seg av Ti På Topp-tilbudet, men som gjerne vil ut på tur i våre flotte friluftsområder.

I samarbeid med Balsfjord, Lyngen, Tromsø, Karlsøy og Storjord kommune og Handikapforbundet i Tromsø har friluftsrådet valgt ut mange fine turmål som er tilpasset hjulbrukere; enten det er rullestol, barnevogn eller rullator. Turene har ulik lengde, og er gradert som varierte eller slake. Mange har gapahuk og bål plass og turene er prøvekjørt med elektrisk kombirullestol.

Ti på hjul-turene gir varierte og spennende naturopplevelser. Vakre Jægervatnet i Lyngen, Tromsdalen i Tromsø, spektakulære Vannøya i Karlsøy, gammelskogen i Lulledalen i Storjord og idylliske Juksavatn i Balsfjord tilbyr noe for enhver smak. De fleste av turene har gapahuk og bål plass, så dette er perfekte turer å ta med hele familien.

I 2018 har Ti på hjul fått nytt turhefte. Alle 16 turer ble gradert etter vanskelighetsgrad. Dette er svært viktig for å føle trygghet ute på tur, som vil igjen bidra til at enda flere velger turer gjennom Ti på hjul. Det finnes ikke noe nasjonalt system for gradering av turer for rullestolbrukere, så vi har utarbeidet vårt eget graderingssystem tilpasset de tilrettelagte turene vi har i våre kommuner. Se tabell.

Alle 16 turmål har egne turkodeskilt ved turmålet. Turkodene brukes for innmelding av turdeltakelse i konkurransen. Det var mulig å melde inn turer enten via SMS, mail eller via nett (telltur.no). På Telltur.no la vi ut alle turer, med turbeskrivelser og bilder. Se <http://www.telltur.no/ishavskysten/tipahjul/>. Vi lagde i tillegg et flott turhefte for turkonkurransen, som ble sendt ut til alle medlemskommunene. Alle rådhus, omsorgstjenester, dagsenter, helsestasjoner, bo- og servicesenter, åpne barnehager, sykehjem og FFO Troms

fikk turhefter. Vi annonserte også om Ti på hjul i medlemsbladet til Norges handikapforbund. Ti på hjul har også sin egen facebookgruppe, med inspirasjon til turmål og turopplevelser.

Antall deltakere 2018

I 2018 var det 7 deltakere med i turkonkurransen, hvor to av dem har vært med alle årene Ti på hjul har gått. De er også enormt ivrige, da de hvert år besøker alle 16 turmålene! Det var kun tre av deltakerne som informerte om hva slags fremkomstmiddel de brukte og de tre brukte hvert av de tre hjelpemidlene: rullestol, rullator og barnevogn. I år var det premie til alle sammen, og det var Lyngsalpan Vekst som stod for den flotte premien. Nemlig tovet sitteunderlag.

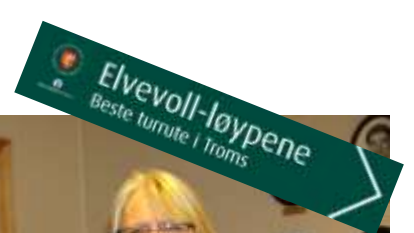
Gradering	Passer for	Lengde	Underlag	Stigningsgrad og helning
	Hylleggrovne. Kan gjennomføres med manuell rullestol alene.	≈ 750 meter	Fær og godt underlag som enkelt eller fast grus. Stor grad av opparbeidning som gir god framkommelighet.	Ingen bratte partier eller store stigninger.
	Middels terreng. Kan være krevende å ta med manuell rullestol for de med lite erfaring, assistentarbeider. Bruker av rullestol kan gjennomføre alene hvis støtten brukes.	≈ 2 km	Uroligere terreng som stein, asfalt og bakker kan være litt bratte. Krevende partier med løse steiner kan forekomme. Park kan være på stranda og eller inn i skogen.	Moderate og lengre stigninger.
	Krevende. Det med god støttestøtte. Er krevende å ta med manuell rullestol, assistentarbeider eller bruk av rullestol. Er krevende å ta med rullestol.	≈ 2 km	Kan være terreng som stein, asfalt og bakker kan være litt bratte. Krevende partier med løse steiner kan forekomme. Park kan være på stranda og eller inn i skogen.	Kan være bratte partier og/eller store stigninger.
	Krevende tur. Er krevende for uten-dørbruk med god støtte og/eller assistentarbeider. Godt støttestøtte eller bruk av rullestol er nødvendig.	Ingen maks høyde eller lengde, men det vil være store krevende stigninger og terreng som gir store graderinger.	Planer med store underlag, bakker og/eller bakker kan være bratte. Krevende partier med løse steiner og bakker kan være på stranda og eller inn i skogen.	Inneholder lange og/eller store stigninger.

Vellykket Friluftssamling i Tromsø

For femte året på rad inviterte Troms fylkeskommune, Forum for natur og friluftsliv og friluftsrådene i Troms til fylkets største friluftssamling. Årets hovedtema var barn og unge, og hvordan nå de som sitter inne. Engasjerte foredragsholdere, både unge og gamle, holdt inspirerende foredrag om vellykka barne- og ungdomsaktiviteter. I tillegg ble Friluftslivets ildsjelpris delt ut for fjerde året på rad. Engasjementet var stort blant det brede mangfoldet av friluftsjaktører i fylket.

Friluftslivets ildsjelpris 2018 ble utdelt til Olderdalen Jeger- og fiskerforening for sin imponerende mangeårige innsats for friluftsliv på en rekke felter, særlig for barn og unge. I tillegg delte Troms fylkeskommune og Gjensidigestiftelsen ut «Beste turrute i Troms» og vi i Ishavskysten friluftsråd er veldig stolte over at prisen gikk til Elvevolløypene i Storfjorden. Elvevolløypene er et flott resultat av flerpartssamarbeid over mange år. Vestre Storfjord Lysløypelag har skillett og merket et imponerende stinettverk av grønne, blå, røde og svarte stier i Elvevollaldalen i tett samarbeid med Storfjord kommune.

Rundt 60 deltakere fra kommuner, organisasjoner, friluftsråd, KS (kommunesektorens organisasjon), nasjonalparkforvaltningen, Statens naturoppsyn m.fl. bidro til en vellykket samling om friluftsliv i Tromsø 22. november. Arrangørene håper samlingen resulterer i flere friluftaktiviteter for barn og unge framover!

Kåre Eriksen fra Vestre Storfjord Lysløypelag mottar diplom og sjekk fra Gjensidigestiftelsen for fylkets beste turrute. Gratulerer! Foto: Troms fylkeskommune

Ordførertur i Tromsø kommune gikk opp Sherpatrappa med mange glade turjenter. Foto: Ishavskysten friluftsråd.

Ut og Plukk

Bærplukking er ikke en like viktig og populær friluftaktivitet og høstings-tradisjon som tidligere. I 2016 dro derfor Forum for natur- og friluftsliv i Troms, med prosjektleder Hugo Tingvoll i spissen, i gang Ut og Plukk i tett samarbeid med alle ti friluftsråd i Nord-Norge.

Ut og Plukk skal gjøre turen i skog og mark artigere og stappfull av smakfulle opplevelser. Etter bærturen med en fangst av blåbær, tyttebær, multer, villbringe bær eller krøkebær registrerer brukerne fangsten på utogplukk.no, og kan med hjelp av statistikken som vises på siden sammenligne med andre kommuner, andre fylker, andre plukkere eller bare seg selv fra år til år. På nettsiden ligger det også en god del informasjon om bær og bærplukking.

I tillegg til frisk luft, fysisk aktivitet, naturopplevelser og gode bær, får deltakerne muligheten å bestille et krus designet av en nordnorsk kunster. 2018-kruset hadde krøkebær som motiv, og så kommer de andre bærsortene på rekke og rad i årene som kommer fram til 2020.

Ordførerturer i Karlsøy, Tromsø og Storfjord

Ordførerturer har blitt en årlig tradisjon hvor medlemskommunenes ordførere inviterer sine innbyggere med på tur. Noen ordførere har sine favorittplasser som de besøker år etter år, mens andre velger ny tur for hvert år. I 2018 inviterte ordførerne i Karlsøy, Storfjord og Tromsø sine innbyggere med ut på tur i juni.

Karlsøy kommunes ordfører, Mona Pedersen, inviterte til tur ute på vakre Reinøya. Kristin Røymo, Tromsø kommunes ordfører, inviterte til fellestur opp den berømte Sherpatrappa og Knut Jentoft i Storfjord åpnet kommunens postkassetrim. Hovedmålet med disse turene er å ha det gøy, møte nye folk og oppleve ulike friluftsområder i kommunen. Og finnes det en bedre plass å bli kjent med sin ordfører enn ute i friluft med naturen som kulisser?

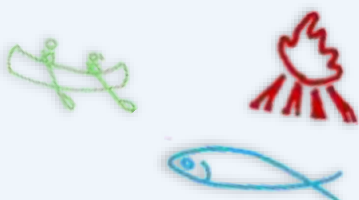

Turutstyr og kajakk/kano til utlån i kommunene

Vi vil ha enda flere folk ut på tur, for å oppleve landets vakreste friluftslivsområder! Men turutstyr er ofte dyrt, og det er unødvendig å eie noe som kanskje kun brukes et fåtall ganger i året. Derfor har friluftsrådet kjøpt inn turutstyr, som lånes eller leies ut rundt om i kommunene. I tillegg lånte friluftsrådet ut sine 8 kanoer i Tromsø kommune helt gratis gjennom TURBO i hele sommerferien!

Utstyrsbasene er et samarbeid mellom friluftsrådet, medlemskommunene, og noen ganger i samarbeid med frivillige lag og foreninger. **I 2018 ble utstyrsbasene TURBO i Tromsø kommune styrket med skiutstyr til 10 000,- og utstyrssentralen i Storfjord kommune ble supplert med utstyr til 15 000,-**

I tillegg til å låne utstyr som telt, lavvoer, skøyter, ski, liggeunderlag, tursekker og soveposer kan man leie kano eller kajakk i alle medlemskommunene.

Kontaktinfo

BALSFJORD:

Kano:	BULA-huset:	tlf 48 88 15 31
Turutstyr:	BULA-huset	tlf 48 88 15 31

KARLSØY:

Kano:	Rådhuset:	tlf 77 74 60 00
Turutstyr:	Rådhuset:	tlf 77 74 60 00

LYNGEN:

Kajakk:	Lenangen skole	tlf 40 02 85 90
Turutstyr:	Biblioteket	tlf 40 02 85 50

STORFJORD:

Kajakk:	Vestre Storfjord Lysløypelag	tlf 46 41 95 56
Turutstyr:	Rådhuset	tlf 77 21 28 00

TROMSØ:

Kano:	Læring gjennom arbeid (LGA)	tlf 41 24 20 90
Turutstyr:	Utstyrssentralen TURBO	tlf 90 65 25 24

Friluftsrådet i media

Vi jobber aktivt på sosiale medier for å nå ut med informasjon om friluftsrådet, aktiviteter og om prosjektene våre. I følge Opoint var Ishavskysten friluftsråd nevnt 56 ganger på nett i 2018. De fleste nettstedene er lokalaviser, iTromsø, Framtid i nord og NRK Troms, hjemmesidene til medlemskommune våre.

PEPILAR I: Gleder fra første til tredje klasse er selvsikkerhet på Ishavskysten Friluftsråds skiløpsskole i vinterferien.

Inviterer til ny friluftsskole

For andre året på rad inviterer Ishavskysten friluftsråd til friluftsskole i vinterferien i februar.

– Det er et levedeikfilial til skolebarn i første til tredje klasse, forteller Tina Marie Hagelin, daglig leder på friluftsskolen.

Friluftsskolen er et nytt levedeikfilial som består av to dager med aktiviteter som skiløp, orientering og andre aktiviteter som passer for elevene.

Årste vinterferien er 26. til 28. februar.

Velkommen til skolen
Før instruksjonen på skolen vil være til glede på friluftsskolen – som vil holde til utendørs aktivitet som man disponerer i skoleferien i Skarvågen.

Det som får lærer og elever til å komme tilbake er utendørsaktiviteter som skiløp og trosser, men får lære seg å løpe fritt og løpe på ski, sier Hagelin.

Årste friluftsskole er i Skarvågen i Skarvågen, og man opplever det som et stort og spennende opplevelse som er gratis for alle barn og ungdommer.

Kostnad 300 kroner
Skolen er ikke gratis, men kostnadene er lavt så far som mulig for deltakerne.

FRILUFTSRÅDET: Toril Skogland får ny skolebarn i første til tredje klasse i Ishavskysten Friluftsråd. Hun starter i påske 1. juni. FOTO: FRILUFTSRÅDET

To blir tre hos friluftsrådet

Ishavskysten friluftsråd utvider staben fra to til tre når Toril Skogland tiltrer som skolebarn i februar.

For i dag er det to personer som driver det interkommunale friluftsrådet i Ishavskysten, Skarvågen, Løngren, Kjøpsvik og Skarvågen kommuner, men etter å ha fått skolebarn i februar, har de nå utvidet staben med en person som skal jobbe med oppsett av skolen.

Toril Skogland har det en viktig rolle i friluftsrådet, der hun vil ha ansvar for å holde det som er et viktig prosjekt i Ishavskysten Friluftsråd, Tina Marie Hagelin, sier at det er veldig spennende å ha en person som skal jobbe med oppsett av skolen.

Toril har en viktig rolle i friluftsrådet, der hun vil ha ansvar for å holde det som er et viktig prosjekt i Ishavskysten Friluftsråd, Tina Marie Hagelin, sier at det er veldig spennende å ha en person som skal jobbe med oppsett av skolen.

Skolebarn i februar er et viktig prosjekt i Ishavskysten Friluftsråd, Tina Marie Hagelin, sier at det er veldig spennende å ha en person som skal jobbe med oppsett av skolen.

Skolebarn i februar er et viktig prosjekt i Ishavskysten Friluftsråd, Tina Marie Hagelin, sier at det er veldig spennende å ha en person som skal jobbe med oppsett av skolen.

Skolebarn i februar er et viktig prosjekt i Ishavskysten Friluftsråd, Tina Marie Hagelin, sier at det er veldig spennende å ha en person som skal jobbe med oppsett av skolen.

Ordfører på tur: – Ikke bare ei trapp, men et kunstverk

Langt nord i landet har en fantastisk utsikt over fjell og vann. Det er ikke bare en trapp, men et kunstverk.

Ordføreren på tur i Ishavskysten Friluftsråd, Tina Marie Hagelin, sier at det er veldig spennende å ha en person som skal jobbe med oppsett av skolen.

Ordføreren på tur i Ishavskysten Friluftsråd, Tina Marie Hagelin, sier at det er veldig spennende å ha en person som skal jobbe med oppsett av skolen.

Ordføreren på tur i Ishavskysten Friluftsråd, Tina Marie Hagelin, sier at det er veldig spennende å ha en person som skal jobbe med oppsett av skolen.

Ordføreren på tur i Ishavskysten Friluftsråd, Tina Marie Hagelin, sier at det er veldig spennende å ha en person som skal jobbe med oppsett av skolen.

Ordføreren på tur i Ishavskysten Friluftsråd, Tina Marie Hagelin, sier at det er veldig spennende å ha en person som skal jobbe med oppsett av skolen.

FRILUFTSRÅDET: En av de mange prosjektene våre er å arrangere turer og aktiviteter for medlemmene våre.

FRILUFTSRÅDET: En av de mange prosjektene våre er å arrangere turer og aktiviteter for medlemmene våre.

Høringsuttalelser

Vi i friluftsrådet arbeider også med å gi innstillinger, råd og uttalelser til medlemskommunene, offentlige instanser og andre i spørsmål som angår friluftsliv og friluftsområder.

I 2018 sendte vi skriftlige innspill til følgende planer og prosjekter:

- ⇒ Jordkabel Sørsvika til Brensholmen transformatorstasjon
- ⇒ Kommunedelplan idrett og friluftsliv Tromsø kommune

Prosjekter fra handlingsplan 2018 som ikke ble gjennomført:

Merking og skilting av kyststier i Tromsø

Ishavskysten friluftsråd ønsket å slå et slag for kystfriluftslivet, og hadde på arbeidslisten merking av to kyststier i Tromsø i 2018. På grunn av uforutsette utfordringer ble begge prosjektene skrinlagt. Vi ser at merkeprosjekter kan i noen tilfeller være langtidskrevende, blant annet for å avklare formaliteter. Det ble kjøpt inn kyststi-skilt, og disse kan brukes på kyststier andre steder ved behov.

Hjertøya

Det skulle settes opp en infotavle ved båtutsettet om det statlig sikra friluftslivsområdet. Dette ble ikke gjennomført i 2018 pga mangel på gode bilder fra øya.

Humlevandring

Det ble ikke tid og vær til å arrangere humlevandring i 2018.

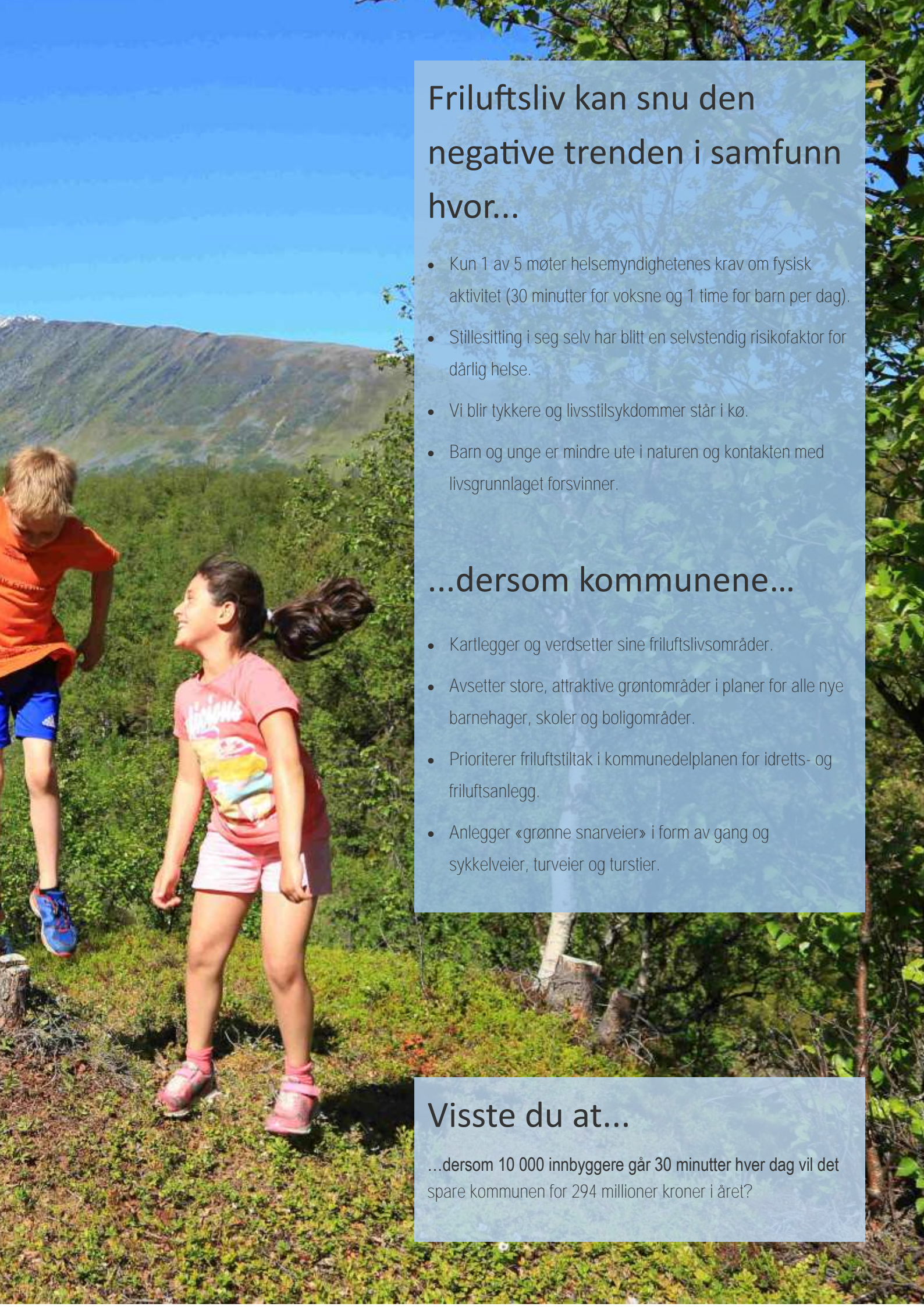
Friluftsliv

- fordi innbyggerne fortjener det!

Derfor er friluftsliv så viktig:

- Hele 7 av 10 nordmenn bruker turer i skog og mark for å holde seg i fysisk aktivitet.
- Friluftsliv er de inaktives foretrukne aktivitetsform.
- Friluftsliv brukes til avkobling fra hverdagen for noen, fysisk aktivitet for andre, men det kan samtidig være en måte å komme tilbake til samfunnet for de som er utenfor.
- Friluftsliv er sosialt utjevnende og har lave investeringskostnader.
- Kontakt med natur og utsikt til natur i seg selv reduserer stress, påvirker immunforsvaret og påskynder tilfriskningsprosesser for syke mennesker.
- Friluftsliv gir en positiv mestringsopplevelse og et styrket selvbilde.
- Kort avstand til naturområder og gode forbindelser til sti- og løypenett reduserer terskelen for bruk av skog og kulturlandskap til rekreasjon, trening og avkobling.
- Fysisk aktivitet i seg selv er gunstig for å unngå visse

A young boy and girl are hiking on a grassy trail. The boy is in the foreground, wearing an orange t-shirt and blue shorts, and is jumping over a tree stump. The girl is behind him, wearing a pink t-shirt and shorts, and is looking towards him. The background shows a vast landscape with green hills and mountains under a clear blue sky.

Friluftsliv kan snu den negative trenden i samfunn hvor...

- Kun 1 av 5 møter helsemyndighetenes krav om fysisk aktivitet (30 minutter for voksne og 1 time for barn per dag).
- Stillesitting i seg selv har blitt en selvstendig risikofaktor for dårlig helse.
- Vi blir tykkere og livsstilsykdommer står i kø.
- Barn og unge er mindre ute i naturen og kontakten med livsgrunnlaget forsvinner.

...dersom kommunene...

- Kartlegger og verdsetter sine friluftslivsområder.
- Avsetter store, attraktive grøntområder i planer for alle nye barnehager, skoler og boligområder.
- Prioriterer friluftstiltak i kommunedelplanen for idretts- og friluftsanlegg.
- Anlegger «grønne snarveier» i form av gang og sykkelveier, turveier og turstier.

Visste du at...

...dersom 10 000 innbyggere går 30 minutter hver dag vil det spare kommunen for 294 millioner kroner i året?

Regnskap 2018

Utgifter

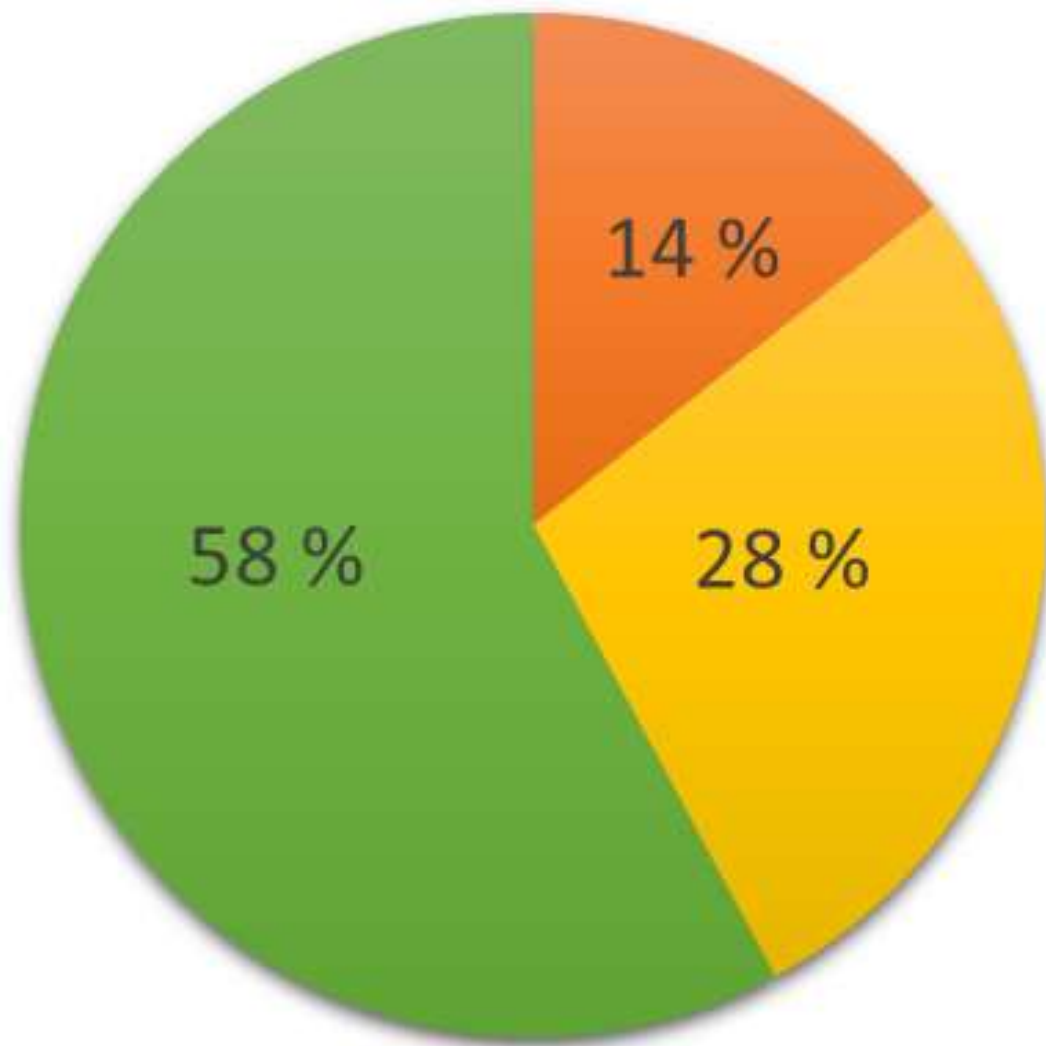
Prosjekter	Hva	Beløp	Opprinnelig budsjett
	Fastlønn og prosjekt	1 289 777	1073226
	Styrehonorar	18 000	18000
	Kontormateriell	1449	25000
	Årsrapport og handlingsplan	22 010	15000
	Beverting	11 618	15000
	Turklær til ansatte	34 004	30000
	Kurs/konferanseavgifter	74 400	65000
	Kjøregodtgjørelse	18 818	15000
	Telefon ansatte	12 848	8000
	Bil	66 584	50000
	Husleie	103 167	102000
	Faste avgifter, gebyrer, lisenser o.l.	149 259	130000
	Oppgradering av hjemmeside	27 753	
	PC og utstyr til PC - inkl. programvare	42 656	35000
	Kanoutleie via LGA	12 500	
	Fotoutstyr	20 000	
	Rollups, stativ til kommunene	46 921	30000
	Vertskommune Balsfjord	15 906	15000
	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	90 085	0
	MVA på vederlag (8 %), merverdiavgiftspliktig	521	0
Læring i friluft	Lønnskostnader	203 174	0
Læring i friluft	Mat til samlinger	6604	0
Læring i friluft	Idehefter til skolene	21 240	5000
Læring i friluft	Kjøregodtgjørelse	991	10000
Læring i friluft	Snøformsett	94 861	70000
Læring i friluft	Nettverkssamlinger	21 018	20000
Kyststier Tromsø	Kjøregodtgjørelse	4263	5000
Kyststier Tromsø	Skilt Grafika	7114	40000
Kyststier Tromsø	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	1779	0
Kaldslettstien	Gapahuk	0	75000
Kaldslettstien	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	1200	0
Ordførerturer	Beverting til ordførertur Storfjord, Tromsø og Karlsøy	5055	0
TellTur-hefter	Design og trykk av TellTur-hefter til Balsfjord, Karlsøy og Storfjord	149 846	230000
TellTur-hefter	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	25 998	0
Turkartpakke - Balsfjord	Salg av turkart	10 700	0
Turkartpakke - Storfjord	Salg av turkart	750	0
Ti På Hjul	Annonse i Handikapbladet	3050	4000
Ti På Hjul	Kjøregodtgjørelse	0	3500
Ti På Hjul	Premier	1487	2500
Ti På Hjul	Design og trykk av turhefte	25 221	30000
Ti På Hjul	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	3660	0
Friluftsskoler	Lek- og sysselsettingsmateriell	0	3000
Friluftsskoler	Matvarer	33 317	55000
Friluftsskoler	Annonsering friluftsskoler	3688	0
Friluftsskoler	Kjøregodtgjørelse	3407	15000
Friluftsskoler	Busstransport Tromsø	24 192	0

Friluftsskoler	Leie av bygdehus 2 friluftsskoler	6000	0
Friluftsskoler	Utstyr friluftsskole	1491	6000
Friluftsskoler	Honorar ledere	108 054	184000
Friluftsskoler	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	6048	0
Ren Kyst	Adm. kostnader	22 500	22500
Ren Kyst	Workshop Framsenteret	29 046	30500
Ren Kyst	Ekskursjon / annen transport av personer	0	15000
Ren Kyst	Remiks og andre avfallsselskaper	274 569	268300
Ren Kyst	Avsatt av midler	72 928	0
Ren Kyst	Overføring til staten (tilbakebetaling tilskudd)	80 368	0
Ren Kyst	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	59 923	0
Ren Kyst	Ryddepenger	20 258	141000
Kommunale prosjekter	Klopper Reinøya	20 000	20000
Kommunale prosjekter	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	2761	0
Turskiltprosjekt Karlsøy	Designkostnader	53 000	0
Turskiltprosjekt Karlsøy	Trykkekostnader infotavle	4138	30000
Turskiltprosjekt Karlsøy	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	1035	0
Skilting og merking Vannøya	Skilt og stolper til toppturer Vannøya	18 082	31000
Skilting og merking Vannøya	Avsatt av midler	12 918	0
Skilting og merking Vannøya	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	4521	0
Kartlegging tilgjengelighet	Trykkekostnader rapport	3870	0
Ut å plukk	Medlemskontingent Ut og plukk	1500	3000
Turkart Karlsøy	Adm. kostnader	58 000	58000
Turkart Karlsøy	Porto og fraktutgifter	8750	16000
Turkart Karlsøy	Design og trykking av turkartpakke	198 550	176000
Turkart Karlsøy	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	48 075	0
Toppturer Tromsø	Frimerker	112	0
Toppturer Tromsø	Kjøregodtgjørelse	2019	5000
Toppturer Tromsø	Material til merking og klopper	13 928	50000
Toppturer Tromsø	Skilt fra Grafika	63 727	0
Toppturer Tromsø	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	14 281	0
Turkart Tromsø	Kjøregodtgjørelse	0	8000
Turkart Tromsø	Annet inventar og utstyr	0	36000
Turkart Tromsø	Avsatt av midler	200 000	0
Utstyrssentraler	Turutstyr Tromsø og Storfjord	28 694	36000
Utstyrssentraler	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	12 174	0
Sandørneset	HC-toalett	68 443	
Juksavatn	Flytebrygge	0	160000
Juksavatn	Kloppemateriale	8052	10000
Juksavatn	Avsatt av midler	161 948	0
Juksavatn	MVA på vederlag (25%), merverdiavgiftspliktig	2013	0
SUM utgifter		4 40 2667	4283009

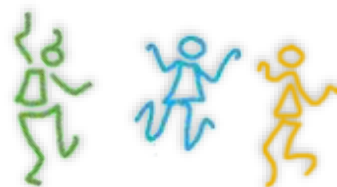
Inntekter

	Inntekter fra interne prosjekt	-133 500	0
	Fødselspenger	0	-217539
	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-90 085	0
	Komp. for MVA 8 % (Drift), anskaff. innt.f.	-521	0
	Driftsstøtte Troms fylkeskommune	-210 000	-200000
	Medlemskontingent	-1 184 388	-1172180
	Driftsstøtte Friluftsrådernes Landsforbund	-398 000	0
	Bruk av fondsmidler	-152 605	-295990
Læring i friluft	Troms fylkeskommune	-75 000	-80000
Læring i friluft	Friluftsrådernes Landsforbund	-103 000	-130000
Kyststier	Andre refusjoner fra staten	0	-50000
Kyststier	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-1779	0
Kaldslettstien	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-1200	0
Kaldslettstien	Refusjon fra fylkeskommuner	0	-75000
TellTur	Friluftsrådernes Landsforbund	-115 000	-115000
TellTur	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-25 998	0
TellTur	Troms fylkeskommune	-104 591	-115000
Turkartpakke - Balsfjord	Salg av turkart	-200	0
Turkartpakke - Balsfjord	Andre refusjoner fra staten	-10 500	0
Turkartpakke - Storfjord	Salg av turkart	-750	0
Ti På Hjul	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-3660	0
Ti På Hjul	Refusjon fra fylkeskommuner	0	-40000
Ti På Hjul	Sparebankstiftelsen	-68 000	
Ti På Hjul	Friluftsrådernes Landsforbund	-40 000	-68000
Friluftsskoler	Andre refusjoner fra staten	0	-185000
Friluftsskoler	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-6046	0
Friluftsskoler	Deltakeravgift Tromsø	-16 400	
Friluftsskoler	Troms fylkeskommune	-20 000	-60000
Friluftsskoler	Tromsø kommune	-10 000	0
Friluftsskoler	Friluftsrådernes Landsforbund	-149 250	0
Marin forsøpling	Miljødirektoratet	-419 300	0
Marin forsøpling	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-59 923	0
Marin forsøpling	Refusjon fra fylkeskommuner	0	-477300
Marin forsøpling	Bruk av fondsmidler	-80 368	0
Kommunale prosjekter	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-2761	0
Turskiltprosjekt Karlsøy	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-1035	0
Turskiltprosjekt Karlsøy	Bruk av fondsmidler	-53 000	-53000
Dronningsstien	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-4521	0
Dronningsstien	Troms fylkeskommune	-31 000	-31000
Turkart Karlsøy	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-48 075	0
Turkart Karlsøy	Refusjon fra fylkeskommuner	0	-308000
Turkart Karlsøy	Bruk av fondsmidler	-265 300	0
Toppturer Tromsø	Friluftsrådernes Landsforbund	-50 000	-50000
Toppturer Tromsø	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-14 281	0
Turkart Tromsø	Tromsø kommune	-200 000	0
Utstyrsentraler	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-12 174	0
Juksavatn	Troms fylkeskommune	-170 000	-170000
Juksavatn	Komp. for MVA 25 % (Drift), anskaff. innt.f.	-2013	0
Sandørneset	Toalett Sandørneset	-68 443	
	SUM Inntekter	-4 402 667	-4 283 009

Oppsummering regnskap

Statlige midler Medlemskontingent Prosjektmidler

Samarbeid gir styrke og resultater

Lagarbeid er nøkkelen til suksess! Vi i Ishavskysten friluftsråd ønsker å rette en gigantisk stor takk til alle våre samarbeidspartnere i medlemskommunene for det flotte samarbeidet i 2018. Uten dere hadde vi ikke kunnet gjennomføre alle prosjektene våre. Engasjementet, friluftsgleden og samarbeidsviljen som vi opplever i kommunene og i frivillige lag og foreninger er unik. Det er rett og slett kjempeartig å jobbe med friluftsliv i Ishavskysten friluftsråd, og det er takket være dere.

Samarbeidet har gitt frukter, og resultatet kan dere lese i denne årsrapporten. I samtlige prosjekter vi har gjennomført har enten kommunene og/eller frivilligheten deltatt. Så dette er en årsrapport som viser hva vi kan få til når vi samarbeider!

Vi ønsker å slå et slag for dugnadsånden og medlemskommunenes utrolig dyktige lag og foreninger. Å tilrettelegge for friluftsliv og inspirere til friluftsliv styrkes ved å spille på lag med frivilligheten. Kommunene er heldige som har engasjerte frivillige som kan hjelpe til.

Kommunenes folkehelseansvar

Visste du at folkehelseloven fra 2011 gir kommunene et selvstendig ansvar i folkehelsearbeidet? Kommunen skal ha oversikt over utfordringene og sette i verk tiltak for å bøte på dem. Å legge til rette for økt fysisk aktivitet og naturopplevelser - særlig i nærmiljøet, der folk bor - er en enkel, rimelig og effektiv måte å møte flere av folkehelseutfordringene på. Ved å samarbeide med friluftsrådet og frivilligheten, kan kommunene legge til rette for at friluftsliv blir et sentralt (og billig) tiltak for å holde innbyggerne sine friske og glade.

Tusen takk til Friluftsrådernes Landsforbund, Troms fylkeskommune og Miljødirektoratet for viktige økonomiske bidrag i 2018.

Vårt hovedmål er å skape mer og bedre friluftsopplevelser for alle innbyggerne i våre fem medlemskommuner Balsfjord, Karlsøy, Lyngen, Storfjord og Tromsø.

Det skal være enkelt å komme seg ut, både i hverdagen og i helgene. Vår målgruppe er alle innbyggerne, men spesielt de som i dag ikke bruker friluftslivsområdene rundt oss som en kilde til fysisk aktivitet, rekreasjon, inspirasjon og læringsarena. Vi som jobber i friluftsrådet har ulike bakgrunn og ulike ansvarsområder, men vi jobber alle for å gjøre naturen mer tilgjengelig, attraktiv og en naturlig del av folks hverdag.

Bli bedre kjent med Ishavskysten friluftsråd

Tine Marie Valbjørn Hagelin - daglig leder

Tine Marie har vært friluftsrådets primus motor siden 2013. Hun er opprinnelig fra Oslo, men vakre, ville Nord-Norge har nå fanget denne friluftsentusiasten for alltid. Hun er utdannet biolog og naturforvalter fra Ås. Tine Marie har ansvaret for alt det administrative som må til for å drive et interkommunalt friluftsråd, men jobber også med ulike prosjekter som friluftsskoler, turkart, skilting og merking av turstier. Å motivere og engasjere til hverdagsfriluftsliv og uteglede er hennes hjertesaker så hun trives like godt ute i skogen med friluftsskoleelever, som på et kommunestyremøte med lokalpolitikere. Så lenge temaet er friluftsliv!

Maja Sjøskog Kvalvik - friluftslivsrådgiver

Maja er vår strukturerte finlender som begynte som prosjektansatt i friluftsrådet i 2015, og ble raskt fast ansatt friluftsrådgiver. Fra å ha kartlagt og verdsatt alle friluftsområdene i medlemskommunene, har hun tatt over ansvaret for forvaltningsplaner og tilrettelegging i statlig sikra friluftslivsområder, kart-framstilling og ulike tilretteleggingstiltak. Maja brenner spesielt mye for at også funksjonshemmede skal ha friluftsmuligheter. Hun har bl.a. vært prosjektansvarlig for våre satsninger på friluftsliv for funksjonshemmede, Ti på hjul og tilgjengelighetskartleggingen, og er den som skal følge opp kommunene for å se til at tilgjengeligheten i de tilrettelagte friluftsområdene forbedres, for å stimulere til økt bruk og aktivitet av alle i den varierte og unike naturen i nord.

Toril Skoglund - friluftslivsrådgiver barn & unge

Toril er vår nyeste kollega som starta i friluftsrådet i sommeren 2018. Toril skal først og fremst ta tak i vår nysatsning på skolenettverket Læring i friluft, samt andre uteskole- og leirtilbud for barn og unge i våre medlemskommuner. Toril har i tillegg bred erfaring fysisk tilrettelegging, og er ansvarlig for en rekke tunge tilretteleggingsprosjekter hos oss framover, som turkart for Lyngen og Tromsø og merking og skilting av kyststier og toppturer. Med erfaring fra jobb som lærer i Tromsø, miljøvernrådgiver i Hamarøy, miljø- og friluftslivsrådgiver i Troms fylkeskommune, samt som daglig leder i Midt-Troms friluftsråd har hun alt et bredt nettverk, og er en fantastisk ressurs for våre fem medlemskommuner for å få inn mer fysisk aktivitet og friluftsliv i undervisningen.

- uendelige turmuligheter

Lyngsdalen, Lyngen

Ellevoll, Storfjord

Bjørnskaret, Karlsøy

Blåisvatnet, Lyngen

Blåfjell, Karlsøy

Rørnestind, Lyngen

Lavangstinden, Balsfjord

Lulledalen, Storfjord

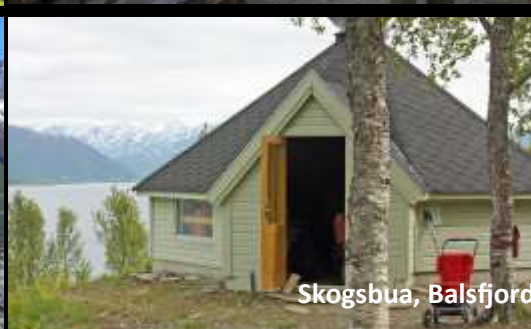
Juksavatn, Balsfjord

Faueldalen, Tromsø

Sandørneset, Storfjord

Skogsbua, Balsfjord

Kaldslettstien, Tromsø